

Määräyksen 6K/2019 M perustelut ja soveltaminen

Radioamatöörimääräys

MPS 6K/2019 M

SISÄLLYS

A-OSA KESKEISET MUUTOKSET	3
1 Muutokset radioamatöörimääräyksen edelliseen versioon	3
2 Muutoshistoria	4
LUKU 1 YLEISET SÄÄNNÖKSET	4
1 § Määräyksen tarkoitus.....	4
2 § Soveltamisala	5
3 § Määritelmät	5
LUKU 2 LUPA JA TUNNISTE	5
4 § Luvanhaltija.....	5
5 § Radioamatööriaseman erikoislupa	5
6 § Radioamatööriaseman kutsumerkki	6
LUKU 3 RADIOAMATÖÖRILÄHETTIMEN KÄYTTÖ	6
7 § Radioamatööriaseman lähetys	6
8 § Salauksen kieltö.....	6
9 § Toisen radioamatööriaseman käyttö	6
10 § Muu viestintä kuin radioamatööriviestintä.....	7
11 § Kielletty radioamatööriviestintä.....	7
12 § Samanarvoiset ja toissijaiset oikeudet	7
13 § Yhteisön radioamatööriaseman valvonta	7
14 § Radioamatööriaseman käyttö suomalaisessa aluksessa	7
15 § Radioamatööriaseman käyttö suomalaisessa ilma-aluksessa	8
LUKU 4 TEKNISET MÄÄRÄYKSET	8
16 § Radioamatöörilähettimen ominaisuudet.....	8
17 § Radioamatööritoistinaseman ominaisuudet	8
LUKU 5 VOIMAANTULOSÄÄNNÖKSET	9
18 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset	9
19 § Tiedonsaanti ja julkaiseminen	9
C-OSA MÄÄRÄYKSEN AIHEPIIRIIN LIITTYVÄT MUUT ASIAT	9
1 Kansainvälinen sidosryhmäyhteistyö.....	9
D-OSA LAINSÄÄDÄNTÖ.....	9
1.1 Suomen lainsäädäntö	9
1.2 Muut asiaan liittyvät säännökset ja sopimukset.....	10

A-OSA Keskeiset muutokset

1 Muutokset radioamatöörimääräyksen edelliseen versioon

Luvanhaltijaa koskevaa määräyksen 4 §:ää on muutettu siten, että siitä on poistettu vaatimus, jonka mukaan oikeushenkilön tarkoitus tulee olla radioamatööriviestinnän harjoittaminen, jotta oikeushenkilölle voidaan myöntää radioamatöörilupa. Muutoksen seurauksena riittävää on, että oikeushenkilön radioamatööriaseman valvojalla on sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 265 §:ssä tarkoitettu pätevyystodistus, jotta oikeushenkilölle voidaan myöntää radioamatöörilupa.

Tehty muutos perustuu siihen, että radioamatööriviestintää koskevien säännösten, määräysten ja lupaehtojen noudattamisen varmistamiseksi on riittävää, että oikeushenkilön radioamatööriaseman valvojalla on lain edellyttämä pätevyystodistus ja pätevyys. Vaatimus siitä, että oikeushenkilön tarkoitus on radioamatööriviestinnän harjoittaminen, ei välittömästi ja selkeästi liity tähän määräyksen tarkoitukseen eikä oleellisesti vahvasta määräyksen tarkoituksen toteutumisesta. Lisäksi vaatimuksen soveltaminen on aiheuttanut joissakin tapauksissa liiallista tulkinnallisuutta. Samoin vaatimuksen suhde sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 41 §:ssä säädettyihin radioluvan oikeusharkintaisiin myöntämisedellytyksiin on ongelmallinen.

Määräyksen 5 §:n 2 momenttia on muutettu verrattuna määräyksen edelliseen 6 J -versioon siten, että erikoislupaa edellyttävän radioamatööriaseman valvojalla on oltava yleisluokan tai teknillisen luokan pätevyystodistus. Valvojan pätevyyttä koskevaa vaatimusta sovelletaan siten saman pykälän a-kohdassa tarkoitettuun sellaiseen radioamatööritoistinasemaan, joka ei ole luvanhaltijan välittömässä valvonnassa. Tähän muutokseen liittyen on määräyksen 18 §:n 2 momentiksi lisätty siirtämäsäännös, jonka mukaan korotettua vaatimusta ei sovelleta radioamatööritoistinaseman valvojan, joka on ilmoitettu Viestintävirastolle tai Liikenne- ja viestintävirastolle ennen määräyksen voimaantuloa.

Radioamatööriviestinnän salauksen kieltä koskevaa määräyksen 8 §:ää on muutettu siten, että salauksen käyttö sallitaan kahden uuden erityisen radioamatööriviestinnän lajin osalta. Muutoksen perusteella saa salata radioamatööritoimintaan tarkoitettua satelliitin komentomaa-aseman ja satelliitin välisen ohjausviestinnän. Muutos perustuu kansainvälisen televiestintäliiton radio-ohjesäännön kohtaan, joka koskee radioamatööriviestinnän salauksen sallittavuutta (kohta RR25.2A). Samoin sallitaan sellaisen radioamatööriaseman ohjausviestinnän salaaminen, mikä ei ole valvojan välittömässä valvonnassa ja minkä hallussapitoon ja käyttöön tarvitaan radioamatööriaseman erikoislupa. Määräyksen 8 §:n perusteella aiemmin sai salata radioamatööriviestinnässä ainoastaan lähettäjän ja viestien eheyden varmistavan viestin osuuden.

Tarkennuksella 13 §:n tekstiin täsmennetään yhteisön radioamatööriase-
man ja -toistinaseman valvojan tehtäviä. Yhteisön radioamatööriase-
malla ja erikoislupaa vaativalla asemalla on oltava nimetty valvoja, jonka tehtä-
vänä on valvoa, että aseman radioamatööritoiminnassa noudatetaan radio-
viestintää koskevia säännöksiä. Valvojan on viipymättä katkaistava aseman
toiminta jos säännöksiä tai radioluvan ehtoja ei noudateta.

Lisäksi määräykseen on useisiin säännöksiin tehty liikenne- ja viestintämi-
nisteriön hallinnonalan virastouudistuksen ja siihen perustuvan lainsäädän-
nön voimaantulon 1.1.2019 vuoksi muutoksia toimivaltaisen viranomaisen
osalta siten, että Viestintävirasto ja Liikenteenturvallisuusvirasto on korvat-
tu Liikenne- ja viestintävirastolla. Samalla perusteella määräys on muuttu-
nut Viestintäviraston määräyksestä Liikenne- ja viestintäviraston mää-
räykseksi. Lakiteknisenä muutoksena on määräyksessä korjattu lakiviitteet
tietoyhteiskuntakareen (917/2014) viittauksiksi sähköisen viestinnän palve-
luista annettuun lakiin, mikä on saman lain uusi nimike 1.6.2018 alkaen.

2 Muutoshistoria

Määräyksen ensimmäinen versio on tullut voimaan vuonna 2002. Se annet-
tiin Viestintäviraston määräyksenä saman vuoden alusta voimaan tulleen
radiolain nojalla. Nyt voimaan tuleva määräys annetaan sähköisen viestin-
nän palveluista annetun lain (917/2014, entinen tietoyhteiskuntakaari) no-
jalla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenä ja kyseessä on määräyksen
kahdestoista versio.

Luku 1 Yleiset säännökset

Tässä luvussa käsitellään määräyksen luvussa 1 annettuja velvoitteita.

1 § Määräyksen tarkoitus

Määräyksellä on kaksi päätarkoitusta. Sen tarkoitus on edistää radiovies-
tinnän häiriöttömyyttä kuten yleensä muidenkin taajuushallinnollisten mää-
räysten. Lisäksi sen erityinen tarkoitus on edistää sähköisen viestinnän pal-
veluista annetun lain 3 §:n 13 kohdassa määritellyn radioamatööri-
viestinnän harjoittamisen tarkoituksia.

Radioamatööri-
viestinnällä tarkoitetaan mainitun lainkohdan mukaan: "ra-
dioviestintää, jota riittävän pätevyyden osoittaneet henkilöt radioamatöö-
riasemaa käyttäen taloudellista etua tavoittelematta harjoittavat keskenään
kouluttautumis-, yhteydenpito- tai radioteknisessä kokeilutarkoituksessa".
Siten määräyksellä pyritään edistämään säännöksessä tarkoitettuja kolmea
radioamatööritoiminnan harjoittamisen tarkoitusta.

2 § Soveltamisala

Määräyksessä määrätään radioamatöörilähettimien rakenteesta (luku 4 Tekniset määräykset). Siinä määrätään myös radioamatöörilähettimien käytöstä sekä muista radioamatööriviestinnässä noudatettavista erityisistä säännöksistä (luku 3 Radioamatöörilähettimen käyttö ja luku 2 Lupa ja tunniste).

3 § Määritelmät

Pykälässä määritellään määräyksen soveltamisen kannalta oleelliset käsitteet. Määriteltävät käsitteet ovat radioamatöörilähetin, radioamatööriase- ma, radioamatööritoistinasema, modulaatiohuipputeho (pX), kantoaaltote- ho (pZ) ja harhalähete.

Keskeisin määritelmä on radioamatöörilähettimen määritelmä. Määräyksen mukaan radioamatöörilähettimellä tarkoitetaan "radiolähetintä, joka toimii jollakin Liikenne- ja viestintäviraston radioamatööriviestintään määräämällä radiotaajuudella ja joka voi toimia taajuusalueella 26 MHz - 2450 MHz vain kansainväliseen teleliikenneyleissopimukseen liittyvässä radio- ohjesäännössä tai Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä radioama- tööritoimintaan osoitetuilla taajuusalueilla."

Luku 2 Lupa ja tunniste

Tässä luvussa käsitellään määräyksen luvussa 2 annettuja velvoitteita.

4 § Luvanhaltija

Pykälässä määrätään siitä, kenelle radioamatöörilupa voidaan myöntää. Lupa voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, jolla on sähköisen viestin- nän palveluista annetun lain 265 §:n 1 momentissa tarkoitettu pätevyysto- distus. Lupa voidaan myöntää myös rekisteröidylle radioamatöörikerholle tai muulle oikeushenkilölle, jonka radioamatööriase- man valvojalla on vaa- dittava pätevyystodistus.

5 § Radioamatööriase- man erikoislupa

Radioamatööritoistinaseman ja muun radioamatööriase- man, joka ei ole lu- vanhaltijan tai radioamatöörin välittömässä valvonnassa, hallussapitoon ja käyttöön on oltava radioamatööriase- man erikoislupa.

Sellaisen muun radioamatööriase- man, joka toimii ilman radioamatöörin vä- litöntä valvontaa, valvojalla on oltava yleisluokan tai teknillisen luokan pä- tevyystodistus. Määräys koskee sekä radioamatööriase- maa että radioama- tööritoistinasemaa. Teknillisen luokan radioamatöörin pätevyystutkimus vas- taa nykyistä meriradio- ja radioamatööriviestinnän tutkintovaatimuksista

annetussa Viestintävirastossa määräyksessä (M 18) tarkoitettua radioamatöörin yleisluokan pätevystodistusta.

6 § Radioamatööriaseaman kutsumerkki

Pykälässä määrätään radioamatööriaseaman kutsumerkin rakenteesta ja käytöstä. Kutsumerkki määrätään radioamatööriaseaman radioluvassa. Se lähetetään radioyhteyden alussa ja myös yhteyden aikana vähintään kerran kymmenessä minuutissa. Kutsumerkki on lähetettävä yleisesti vastaanotettavissa olevalla tavalla, joten sitä ei saa lähettää salattuna. Kutsumerkin yhteydessä käytetään muita tunnisteita ja merkkejä siten kuin pykälän 2-5 momentissa määrätään.

Luku 3 Radioamatöörilähettimen käyttö

7 § Radioamatööriaseaman lähetys

Pykälän mukaan radioamatööriviestinnässä on käytettävä niitä taajuuksia, jotka Liikenne- ja viestintäviraston radiotaajuusmääräyksessä (M 4) on määrätty radioamatööri-toimintaan. Tarpeettoman suuren lähetystehon ja kaistanleveyden käyttö ei ole sallittua.

8 § Salauksen kielto

Pykälässä määrätään siitä, että radioamatööriviestintää ei saa salata. Radioamatööriviestiin saa kuitenkin sisältyä sellainen koodattu osuus, jonka tarkoitus on varmentaa lähettäjä tai viestin eheys. Myös radioamatööri-toimintaan tarkoitetun satelliitin komentomaa-aseman ja satelliitin välisen ohjausviestinnän saa salata. Samoin on sallittua salata ilman välitöntä valvontaa toimivan ja sen vuoksi erikoislupaa edellyttävän radioamatööriaseaman ohjausviestintä.

9 § Toisen radioamatööriaseaman käyttö

Pykälässä määrätään siitä, kenen tai minkä pätevyysluokan oikeuksia saa käyttää, kun käytetään muuta kuin omaa radioamatööriaseamaa.

Aseman käyttäjä ei saa ylittää oman pätevyysluokkansa oikeuksia, vaikka käytettävän toisen radioamatööriaseaman luvanhaltijan pätevyysluokka olisi käyttäjän pätevyysluokkaa korkeampi. Käyttäjä ei myöskään saa ylittää käytettävän toisen radioamatööriaseaman luvanhaltijan pätevyysluokkaa, vaikka käyttäjän oma pätevyysluokka olisi aseman luvanhaltijan pätevyysluokkaa korkeampi.

Toisen radioamatööriaseaman luvanhaltijan välittömässä valvonnassa saa kuitenkin käyttää luvan haltijan pätevyysluokan oikeuksia sen estämättä,

mikä on käyttäjän oma pätevyysluokka. Vastaavasti kerhoaseman valvojan välittömässä valvonnassa saa käyttää valvojan pätevyysluokan oikeuksia.

10 § Muu viestintä kuin radioamatööriviestintä

Pääsäännön mukaan radioamatööri-asemalla saa olla yhteydessä vain toisen radioamatööri-aseman kanssa. Radioamatööri-asemalla saa kuitenkin olla muuhun radioasemaan kuin radioamatööri-asemaan turvallisuusradioviestintätarkoituksessa, jos kyseessä on ihmishengen välitön pelastaminen tai uhkaavan hätätapauksen estäminen. Radioamatööri-asemalla saa olla yhteydessä muuhun radioasemaan myös viranomaisen johtamassa pelastuspalveluharjoituksessa.

11 § Kielletty radioamatööriviestintä

Pykälän mukaan radioyhteyksiä ei saa pitää sellaisten maiden radioamatööri-asemiin, joiden telehallinto on ilmoittanut, että tällaiset yhteydet eivät ole sallittuja. Pykälän määräys perustuu kansainvälisen televiestintäliiton ITU:n radio-ohjesääntöön.

12 § Samanarvoiset ja toissijaiset oikeudet

Pykälässä määrätään radioamatööriviestinnän väistämismuutoksen velvollisuudesta sellaisille taajuusalueilla, joissa radioamatööriviestinnällä on Liikenne- ja viestintäviraston radiotaajuusmääräyksen (M 4) mukaan ns. toissijaiset oikeudet. Radioamatöörilähetykset eivät saa aiheuttaa haitallisia häiriöitä taajuusalueen ensisijaiselle radioviestinnälle.

Pykälän toisen momentin mukaan radioamatöörilähetykset eivät saa aiheuttaa haitallisia häiriöitä saman taajuusalueen suomalaiselle radioviestinnälle, jos taajuusalue on radiotaajuusmääräyksessä osoitettu samanarvoisin oikeuksin radioamatööriviestinnälle ja muulle radioviestinnälle.

13 § Yhteisön radioamatööri-aseman valvonta

Pykälässä määrätään radioamatööri-aseman valvojan tehtävistä ja velvollisuuksista. Yhteisön radioamatööri-asemalla on oltava nimetty valvoja, jonka nimi on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle. Valvojan tehtävä on valvoa, että aseman radioamatööritoiminnassa noudatetaan radioviestintää koskevia säännöksiä. Radioamatööri-aseman ja -toistinaseman valvojan on viipymättä katkaistava aseman toiminta, jos sitä käytetään radioviestintää koskevien säännösten tai radioluvan ehtojen vastaisesti.

14 § Radioamatööri-aseman käyttö suomalaisessa aluksessa

Määräyksen mukaan radioamatööri-asemaa saa käyttää suomalaisessa aluksessa vain aluksen päällikön suostumuksella. Käyttö on lopetettava aluksen päällikön tai varustamon, VTS-keskuksen, satamaviranomaisen tai Liikenne- ja viestintäviraston vaatimuksesta. Käyttö ei saa häiritä aluksen

muuta radioviestintää eikä aluksen radioaseman turvallisuuspäivystystä. Radioamatööriaseaman käyttö ei myöskään saa häiritä aluksella olevien muiden radiolaitteiden toimintaa.

15 § Radioamatööriaseaman käyttö suomalaisessa ilma- aluksessa

Pykälässä määrätään radioamatööriaseaman käytön edellytyksistä ja ehdoista suomalaisessa ilma-aluksessa Suomen ilmatilassa. Käyttö edellyttää Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyntää ja ilma-aluksen päällikön suostumusta. Asemaa saa käyttää Liikenne- ja viestintäviraston radiotaajuusmääräyksessä (M 4) radioamatööriviestintään määrätyillä alle 30 MHz:n taajuuksilla ja yli 30 MHz:n taajuuksilla vain radioamatööriviestinnälle ensisijaisin yksinoikeuksin määrätyillä taajuuksilla. Käyttö on lopetettava välittömästi ilma-aluksen päällikön tai ilma-aluksen omistajan vaatimuksesta taikka aluelennonjohdon tai Liikenne- ja viestintäviraston vaatimuksesta.

Radioamatööriaseaman käyttö ei saa haitata ilma-aluksen radioaseman radioviestintää. Se ei myöskään saa häiritä muiden ilma-aluksessa olevien laitteiden toimintaa. Kiellettyä on käyttää radioamatööriviestintään ilma-aluksen radioasemaan kuuluvia lähettimiä, vastaanottimia, antennoja ja syöttöjohtoja.

Luku 4 Tekniset määräykset

16 § Radioamatöörilähettimen ominaisuudet

Pykälässä määrätään radioamatöörilähettimen varustamisesta luotettavalla lähetystehoa mittaavalla mittarilla, jos lähetin on sellainen, että sillä voidaan ylittää sallittu enimmäislähetysteho. Pykälässä on myös määräyksiä radioamatööriaseaman aiheuttamien harhalähetteiden vaimentamisesta ja eri taajuusalueilla sallituista kaistanleveyksistä. Pykälän mukaa aseman lähete on pidettävä käyttöolosuhteista riippumatta radioamatöörikäyttöön osoitetun taajuusalueen sisällä. Jos radioamatööriaseaman aiheuttama kentänvoimakkuus aiheuttaa sähkömagneettiset suojavaatimukset täyttävälle telelaitteille tai muille sähkölaitteille häiriötä, niin häiriöiden poistamiseen sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 277 §:n säännöksiä.

17 § Radioamatööritoistinaseman ominaisuudet

Pykälässä on määräyksiä radioamatööritoistinaseman erityisistä teknisistä vaatimuksista. Toistinasema saa käynnistyä vain avaussignaalista. Aseman kauko-ohjausjärjestelmän on oltava sellainen, että muut kuin toistinaseman valvoja eivät pysty ohjaamaan asemaa.

Luku 5 Voimaantulosäännökset

18 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Määräys tulee voimaan 9. päivänä huhtikuuta 2019. Määräys on voimassa toistaiseksi. Määräyksellä kumotaan Viestintäviraston 17. joulukuuta 2014 antama määräyksen edellinen versio Viestintävirasto 6 J/2014 M.

Pykälän toisen momentin mukaan määräyksen 5 §:n 2 momenttia ei sovelleta radioamatööri-toistinaseman valvojaan, jonka nimi on ilmoitettu Viestintävirastolle tai Liikenne- ja viestintävirastolle ennen tämän määräyksen voimaantuloa.

19 § Tiedonsaanti ja julkaiseminen

Määräys on julkaistu Liikenne- ja viestintäviraston määräyskokoelmassa ja se on nähtävissä viraston kotisivuilla www.traficom.fi. Määräys on myös saatavissa Liikenne- ja viestintäviraston asiakaspalvelusta.

C-OSA Määräyksen aihepiiriin liittyvät muut asiat

1 Kansainvälinen sidosryhmäyhteistyö

Euroopan posti- ja telehallintojen yhteistyöelin CEPT laatii osana muuta toimintaansa radioamatööri-toimintaa koskevia päätöksiä, suosituksia ja raportteja. Niistä keskeisimmät koskevat radioamatööritutkintojen järjestämistä ja sisältöä ja radioamatöörilupien ja pätevyystodistusten vastavuoroista tunnustamista.

Kansainvälisen televiestintäjärjestö ITU:n konferensseissa sovitaan taa-juuksien jakamisesta liikennemuodoille kuten radioamatööriliikenteelle. Lisäksi ITU:n tutkimusryhmät selvittävät radioamatöörilähetysten ominaisuuksia ja niiden yhteensopivuutta muiden radioliikenteiden kanssa.

D-OSA Lainsäädäntö

1.1 Suomen lainsäädäntö

Radioamatöörimääräyksen antamiseen oikeuttavat valtuutusäännökset ovat sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 97 §:n 3 momentti ja 304 §:n 1 momentin 5 kohta. Nämä säännökset ovat seuraavat:

(97 § 3 mom.) Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä annetaan radioamatööriaseman rakennetta ja käyttöä koskevat sekä radioamatööriviestinnässä muuten noudatettavat määräykset käytettävistä lähetystehoista ja harhalähetteisistä, lähetysten osoittamisesta ja yksisuuntaisesta lähettämisestä.

(304 §:n 1 mom. 5 k)

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:

5) myöntää radiolähetysten tunnistamiseksi tarvittavan radioaseman tunniste ja antaa tarvittaessa määräykset sen käytöstä;

1.2 Muut asiaan liittyvät säännökset ja sopimukset

Kansainvälisen televiestintäliiton ITU:n peruskirjan liitteenä oleva radio-ohjesääntö.